NORAKSTS
Lieta Nr.A42586907
143/AA43-1693-09/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 23.novembrī

apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja V.Zommere,
tiesneses M.Osmane un A.Šteinberga,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas - politiskās partijas "Sociāldemokrātiskā partija – SDP" pilnvarotajam pārstāvim *V.R.*, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pilnvarotajai pārstāvei *K.G.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par politiskās organizācijas "Sociāldemokrātu savienība – SDS" saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.^{34} panta pirmās daļas, sakarā ar Sociāldemokrātiskās partijas – SDS apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 11.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 31.maijā Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB vai atbildētājs) Politisko partiju organizāciju un finansēšanas kontroles nodaļas vadītāja pieņēma lēmumu par politiskās organizācijas "Sociāldemokrātu savienība – SDS" saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 166.^{34} panta pirmajā daļā minētā pārkāpuma izdarīšanu un sodīšanu ar naudas sodu Ls 250.

Ar KNAB priekšnieka 2007.gada 20.jūlija lēmumu Nr.1/17281 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) KNAB Politisko partiju organizāciju un finansēšanas kontroles nodaļas vadītājas 2007.gada 31.maija lēmums atstāts negrozīts.

[2] 2007.gada 20.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts politiskās organizācijas – "Sociāldemokrātu savienība – SDS" (pašreizējais nosaukums "Sociāldemokrātiskā partija – SDP", turpmāk tekstā arī – pieteicējs) pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] 2006.gadā pieteicējs nav veicis saimniecisko darbību, kas redzams gada pārskatā. Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8.pants noteic, ka politiskā organizācija ir tiesīga veikt saimniecisko darbību, bet tai nav šāda pienākuma.

Minētais izriet arī no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvības aizsardzības konvencijas 11.panta otrās daļas.

[2.2] Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 11.pants interpretējams tādējādi, ka pienākums revidēt saimniecisko un finansiālo darbību atteicas tikai uz partijām, kas veic saimniecisko darbību.

[3] 2007.gada 14.septembrī saņemti KNAB paskaidrojumi. Paskaidrojumos atbildētājs tiesai norāda, ka prasījumu neatzīst saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus norādīts, ka politiskajām partijām jāsniedz sabiedrībai ziņas par to finansiālo stāvokli neatkarīgi no tā, vai tai ir finanšu līdzekļi vai nav. Savukārt Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvības aizsardzības konvencijas 11.panta otrā daļa attiecināma uz pulcēšanās un biedrošanās brīvību ierobežojumiem.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 11.decembra spriedumu noraidīts politiskās organizācijas „Sociāldemokrātu savienība – SDS" pieteikums par KNAB 2007.gada 20.jūlija lēmuma Nr.1/17281 atcelšanu.

Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] No lietas materiāliem un procesa dalībnieku paskaidrojumiem Administratīvā rajona tiesa konstatējusi turpmāk minētos faktiskos apstākļus.

[4.1.1] Pieteicējs 2007.gada 1.martā iesniedzis KNAB ikgadējo finansiālās darbības deklarāciju par 2006.gadu.

[4.1.2] 2007.gada 1.martā iesniegts pieteicēja 2006.gada pārskats.

[4.2] LAPK 166.^{34}panta pirmā daļa noteic, ka par ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas, priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijas vai vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas aizpildīšanas vai iesniegšanas kārtības neievērošanu, par nepatiesu ziņu norādīšanu deklarācijā, par paziņojuma par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem iesniegšanas kārtības neievērošanu vai ziņojuma par saņemto vai nepieņemto dāvinājumu (ziedojumu) publicēšanas noteikumu neievērošanu uzliek naudas sodu politiskajai organizācijai (partijai) no divsimt piecdesmit līdz piecsimt latiem.

Lai personu sauktu pie administratīvās atbildības, jābūt administratīvā pārkāpuma sastāvam, tajā skaitā objektīvajai pusei.

No LAPK 166.[34]panta pirmās daļas izriet, ka administratīvā pārkāpuma sastāva objektīvo pusi sastāda, cita starpā, ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanas kārtības neievērošana. Konkrētajā lietā pieteicējs, iesniedzot ikgadējo finansiālās darbības deklarāciju, nepievienoja tai zvērināta revidenta atzinumu.

[4.3] Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 11.panta pirmās daļas redakcija, kas bija spēkā administratīvā pārkāpuma konstatēšanas brīdī, noteica, ka ne retāk kā reizi gadā katras politiskās organizācijas (partijas) finansiālo un saimniecisko darbību revidē zvērināts revidents, kura atzinums par attiecīgās politiskās organizācijas (partijas) finansiālo un saimniecisko darbību pievienojams ikgadējai finansiālās darbības deklarācijai, kura tiek iesniegta Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam.

Minētā tiesību norma tika grozīta ar Saeimas 2008.gada 17.jūlija likumu. Pašlaik spēkā esošās Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma redakcijas pārejas noteikumu 16.punkts noteic, ka ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas (..) iesniegšanas kārtības neievērošana novērtējama un izskatāma atbilstoši šā likuma prasībām pārkāpuma izdarīšanas dienā.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdī pieteicējam bija obligāta prasība ne retāk kā reizi gadā revidēt finansiālo un saimniecisko darbību un zvērināta revidenta atzinumu pievienot ikgadējai finansiālās darbības deklarācijai.

[4.4] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam, ja tas neveic nekādu saimniecisko darbību, ne arī saņem jebkādus finanšu līdzekļus, ir nepieciešams pievienot zvērināta revidenta atzinumu ikgadējai finansiālās darbības deklarācijai.

Politisko partiju likuma 8.pants noteic, lai sasniegtu statūtos noteikto mērķi, partija ir tiesīga savā vārdā veikt atklātu saimniecisko darbību, kurai nav peļņas gūšanas rakstura un nolūka.

No minētā izriet, ka politiskajai partijai nav obligāti jāveic saimnieciskā darbība. Tomēr sabiedrībai ir tiesības iegūt informāciju kā gadījumā, ja politiskā partija veic saimniecisko darbību, tā arī gadījumā, kad tā to neveic.

Līdz ar to tiesa secina, ka nav pamatots pieteicēja apgalvojums, ka 2006.gadā tā nav veikusi saimniecisko darbību un tādēļ zvērināta rezidenta atzinums nav nepieciešams.

Revidenta atzinuma neiesniegšana likumā noteiktajā termiņā ir atzīstama par ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanas kārtības neievērošanu, tāpēc KNAB bija pamats saukt pieteicēju pie administratīvās atbildības par LAPK 166.[34]pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

[4.5] Tiesa norādīja, ka nav pamatota pieteicēja atsauce uz Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvības aizsardzības konvencijas 11.panta otro daļu. Proti, minētā tiesību norma noteic, ka pulcēšanās un biedrošanās brīvību nedrīkst pakļaut ierobežojumiem, izņemot tos, kas noteikti ar likumu un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā.

Tiesas ieskatā minētā tiesību norma nav attiecināma uz politisko partiju finanšu disciplīnas noteikšanu, un Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā iekļautās prasības nav vērstas uz biedrošanās brīvības ierobežojumiem.

[5] 2009.gada 7.janvārī Administratīvajā apgabaltiesā saņemta politiskās partijas "Sociāldemokrātiskā partija – SDP" apelācijas sūdzība par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 11.decembra spriedumu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[5.1] 2007.gadā pieteicēja darbība tika virzīta ideoloģiskā sfērā, popularizējot sociāldemokrātiskas idejas ar tādiem līdzekļiem, kas neprasa finansiālus resursus.

Interpretējot Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 11.pantu, var secināt, ka pienākums revidēt saimniecisko un finansiālo darbību attiecas tikai uz tām partijām, kas šādas darbības veic.

[5.2] Jau no pieteicēja gada pārskata ir redzams, ka pieteicējam pārskata gadā nav bijušu nekādu ienākumu, tādējādi Administratīvajai rajona tiesai bija jāsecina, ka pieteicējs finansiālu apstākļu dēļ nevarēja atļauties pieprasīt zvērināta revidenta atzinumu. Tādējādi zvērināta revidenta atzinuma sniegšanai pastāvēja objektīvi un nepārvarami šķēršļi. Ne fiziska, ne juridiska persona nevar tikt atzīta par vainīgu un sodīta par tādu darbību neveikšanu, kuras tā nevarēja izdarīt.

[5.3] Tā kā saskaņā ar LAPK 8.panta otro daļu normatīvajiem aktiem, kas atbrīvo no administratīvās atbildības, ir atpakaļejošs spēks, tādēļ par gadījumā, ja 2007.gadā zvērināta revidenta atzinuma neiesniegšana tiktu uzskatīta par pārkāpumu, tad saskaņā ar šobrīd spēkā esošo Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma redakciju pieteicējs būtu atbrīvojams no administratīvās atbildības.

[6] 2009.gada 6.februārī Administratīvajā apgabaltiesā saņemti KNAB paskaidrojumi sakarā ar pieteicēja apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 11.decembra spriedumu.

Paskaidrojumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[6.1] Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktais zvērināta revidenta atzinums ir ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas neatņemamam sastāvdaļa, uz kuru attiecināma arī tā iesniegšanas kārtība, proti, zvērināta revidenta atzinums

pievienojams politiskās organizācijas ikgadējai finansiālās darbības deklarācijai un iesniedzams KNAB ne vēlāk kā līdz 1.martam.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka revidenta atzinuma nesniegšana likumā noteiktajā termiņā ir atzīstama par ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanas kārtības neievērošanu *(2007.gada 4.jūnija lēmums lietā SKA-329/2007).*

[6.2] Visas politiskās organizācijas ir vienlīdzīgas Politisko organizāciju (partiju) likuma izpratnē neatkarīgi no to ienākumu apjoma. Ņemot vērā to, ka pieteicējs ir reģistrēts partiju reģistrā, tam ir jānodrošina sava darbība atbilstoši normatīvajiem aktiem un attiecīgi dokumentu iesniegšanu un sagatavošanu jāorganizē tā, lai nodrošinātu politisko organizāciju pienākumu izpildi.

Politiskajām organizācijām ir jāapzinās, ka sabiedrībai ir tiesības iegūt informāciju tajos gadījumos, kad politiskajai organizācijai ir finanšu līdzekļi, un arī gadījumos, kad to nav. Finanšu līdzekļu daudzumam ir otršķirīga nozīme, salīdzinot ar informācijas sniegšanas nozīmi.

[6.3] Pieteicējam, ievērojot Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8.panta pirmajā daļā un 11.panta pirmajā daļā teikto, ir pienākums savu darbību organizēt tā, lai tiktu sasniegts likumā minētais mērķis, proti, pieteicējam ir pienākums organizēt savu finansiālo un saimniecisko darbību, lai tiktu izpildīts minētajos pantos noteiktais.

KNAB uzskata, ka finanšu līdzekļu neesamība nevar tikt uzskatīta par objektīvu apstākli, kas liedza pieteicējam iesniegt zvērināta revidenta atzinumu noteiktajā termiņā.

Administratīvā apgabaltiesa savā 2008.gada 14.janvāra spriedumā lietā Nr.AA43-1316-08/8 ir norādījusi, ka iemesli, lai tie būtu attaisnojami, nevar būt atkarīgi no lietas dalībnieka gribas un rīcības.

[6.4] LAPK 8.panta otrajā daļā ir noteikti vispārējie principi, kuriem pastāvot persona var tikt atbrīvota no administratīvās atbildības, savukārt Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma Pārejas noteikumu 16.punktā noteiktā likuma piemērošanas kārtība ir speciālā tiesību norma. Līdz ar to minētajā gadījumā kā speciālā tiesību norma, kas nosaka politisko organizāciju (partiju) ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanas kārtības novērtēšanu un izskatīšanu, ir piemērojams Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma Pārejas noteikumu 16.punktā noteiktais.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem pamatiem, KNAB pārstāve neatzina apelācijas sūdzību, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem, un lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus.

Saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apgabaltiesa, pārbaudījusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir izvērsta un pareiza, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, kas norādīta šā sprieduma [4.1] –[4.5] punktā, un APL 251.panta piektajā daļā norādītos apsvērumus atkārtoti nenorāda.

Papildus pirmās instances tiesas argumentiem un par pieteicēja pārstāvja apelācijas sūdzībā un tiesas sēdē apgabaltiesā sniegtajiem argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[10] Kā jau to norādījusi pirmās instances tiesa, nav nozīmes pieteicēja pārstāvja norādītajam par izmaiņām normatīvajos aktos, jo Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma Pārejas noteikumu 16.punkts noteic, ka ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas, priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijas vai vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas aizpildīšanas vai iesniegšanas kārtības neievērošana, nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā, paziņojuma par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem iesniegšanas kārtības neievērošana vai ziņojuma par saņemto vai nepieņemto dāvinājumu (ziedojumu) publicēšanas noteikumu neievērošana, kā arī priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumu pārsniegšana novērtējama un izskatāma atbilstoši šā likuma prasībām pārkāpuma izdarīšanas dienā.

LAPK 8.panta otrajā daļā noteikts, kādos gadījumos persona var tikt atbrīvota no administratīvās atbildības, proti, aktiem, kas mīkstina atbildību vai atbrīvo no tās, ir atpakaļejošs spēks. Konkrētajā gadījumā, LAPK 166.^{34}panta pirmā daļa, kura noteic atbildību par pārkāpumu, nav grozīta. Grozījumi izdarīti Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā, tomēr minētā likuma Pārejas noteikumu 16.punktā ir tieši

atrunāts, ka ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanas kārtība novērtējama un izskatāma atbilstoši šā likuma prasībām pārkāpuma izdarīšanas dienā.

Tātad apstāklis, ka mainījušās prasības, nevar būt par pamatu atbrīvošanai no administratīvās atbildības.

[11] Apgabaltiesa norāda, ka pieteicējs nepareizi interpretē Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 11.pantu, secinot, ka pienākums revidēt saimniecisko un finansiālo darbību attiecas tikai uz tām partijām, kas šādas darbības veic.

Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktais zvērināta revidenta atzinums ir ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas neatņemamam sastāvdaļa, uz kuru attiecināma arī tā iesniegšanas kārtība, proti, zvērināta revidenta atzinums pievienojams politiskās organizācijas ikgadējai finansiālās darbības deklarācijai.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka revidenta atzinuma nesniegšana likumā noteiktajā termiņā ir atzīstama par ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanas kārtības neievērošanu *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 4.jūnija lēmumu lietā SKA-329/2007)*.Tātad arī revidenta atzinuma neiesniegšana vispār ir LAPK 166.^{34}panta pirmajā daļā paredzētais pārkāpums.

Tā kā pieteicējs ir reģistrēts partiju reģistrā, tam ir jānodrošina sava darbība atbilstoši normatīvajiem aktiem un attiecīgi dokumentu iesniegšanu un sagatavošanu jāorganizē tā, lai nodrošinātu politisko organizāciju pienākumu izpildi.

[12] Nav nozīmes tādiem pieteicēja argumentiem, ka 2007.gadā pieteicēja darbība tika virzīta ideoloģiskā sfērā, popularizējot sociāldemokrātiskas idejas ar tādiem līdzekļiem, kas neprasa finansiālus resursus. Minētais nekādā veidā neatbrīvo pieteicēju no likuma prasību ievērošanas. Tāpat no atbildības neatbrīvo pieteicējs minētais, ka partija finansiālu apstākļu dēļ nevarēja atļauties pieprasīt zvērināta revidenta atzinumu.

Visas politiskās organizācijas ir vienlīdzīgas Politisko organizāciju (partiju) likuma izpratnē neatkarīgi no to ienākumu apjoma. Ņemot vērā to, ka pieteicējs ir reģistrēts partiju reģistrā, tam ir jānodrošina sava darbība atbilstoši normatīvajiem aktiem. Finanšu līdzekļu neesamība nevar tikt uzskatīta par objektīvu apstākli, kas atbrīvo no administratīvās atbildības.

Apgabaltiesa vienlaikus konstatē, ka citi pieteicēja apelācijas sūdzībā ietvertie argumenti ir izvērtēti pirmās instances tiesas spriedumā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.[11]panta otrās daļas 1.punktu un 286.[14]pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Atstāt negrozītu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka 2007.gada 20.jūlija lēmumu Nr.1/17281, bet politiskās partijas „Sociāldemokrātiskā partija – SDP" pieteikumu noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	V.Zommere
Tiesneses	*(paraksts)*	M.Osmane
	(paraksts)	A.Šteinberga

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese V.Zommere
2009.gada 23.novembrī